

naar man ikke er særlig sagkyndig, gjør det ønskeligt, at denne Sag fremmes. Jeg vil indrømme, at der, hvor jeg har mest Kjenndskab til Forholdene, nemlig her paa Derne, er Trangen ikke saa betydelig. Dels vægre Sparekasserne sig ingenlunde ved at give saadanne saadanne smaa Laan, og dels maa jeg sige, at Husmændene næsten altid, naar de blot have nogenlunde ordentlig Sikkerhed, kunne faae Penge hos Bønderne; men det Sted, hvor saadanne Foreninger vistnok ere mest ønskelige, er i Sylland, og det er jo ogsaa derfra, at Bevægelsen er reist; men der kjender jeg ikke Forholdene. Naar saa hertil kommer, at Regjeringen har accepteret Tanken, saa tror jeg, at man med Rolighed kan sige: Lad os fremme denne Sag. Forinden jeg gaar ind paa Realiteten af det foreliggende Lovforslag, maa det være mig tilladt med et Par Ord at minde om, hvorledes denne Sag egentlig er kommen frem. Det vil jo erindres, at i forrige Samling blev der ved privat Initiativ i Folkethinget indbragt et Lovforslag om Statslaan til Husmænd. Hovedpunkterne i dette Lovforslag vare: For det Første, at det kun gik ud paa Laan til Husmænd med ikke over 4 Skp. Hartkorn, og for det Andet, at et Laan ikke maatte overstige 800 Kr.; dette var Begrænsningerne. I Anledning af dette Lovforslag blev der nedsat et Udvalg, og Resultatet af dette Udvalgs Overveelse var et Lovforslag om Oprettelse af to Kreditforeninger for Grundriendomme under 1 Td. Hartkorn, een i Sylland og een i Sjælland. Det var Frugten af Udvalgets Forhandlinger, enstemmig fra alle Partier. Det vil jo let ses, at dette Forslag gik en hel Del videre, end man efter nyere Overveelse kunde gaa ind paa, idet det omfattede alle Riendomme i Landet under 1 Tønde Hartkorn, det vil sige med andre Ord, omtrent alle Kjøbstadeiendomme, Riendomme i Frederiksberg og paa Strandveien, en stor Mængde værdifulde Riendomme, Møller, Fabrikker, Kjøbmandsindretninger paa Landet, kort sagt Alt, hvad der havde under 1 Tønde Hartkorn. Det var jo langt ud over det Maal, som oprindeligt paatænktes, nemlig at støtte de smaa Husmænd. Regjeringen har nu ved det foreliggende Lovforslag i Form og Indhold omtrent accepteret dette Lovforslag dog med saadanne Begrænsninger, at de Indvendinger, som kunne gjøres mod det Forslag, der blev foreslaet i Folkethinget ifjor, nu ere faldne bort. Det foreliggende Lovforslag gaar jo nemlig ud paa, at der ikke i en saadan Kreditforening kan optages Riendomme til en større Værdi end 2,500 Kr. Derved er altsaa afværget, at værdifulde Riendomme for store Laan skulle kunne tilvende sig de særlige Begunstigelser, som der her er tilfigtet. Den anden Indskrænkning fra Folkethingets Forslag er, at her kun handles om mindre Riendomme paa Landet. I den Henseende kan jeg nu ikke være enig med Lovforslaget, fordi det

forekommer mig, at der er fuldt saamegen Grund og gyldig Grund til at støtte de smaa Riendomsbesiddere i Kjøbstaderne som dem paa Landet. Jeg veed ikke, hvorfor Kjøbstaderne her, som desværre ved saamange Leiligheder, skulle være Stedbørn; men ligesom jeg med Hensyn til Folkethingets Forslag maa sige, at det gik altfor vidt, fordi ifølge det værdifulde Riendomme kunde komme ind i Kreditforeningerne, saaledes forekommer det mig, at Regjeringens Forslag er noget for indskrænket, og at der ikke er nogen Grund til, at ikke en Kjøbstadeiendom, som ikke vurderes højere end til 2,500 Kr., skulde kunne komme ind i en af de foreslaede Kreditforeninger. Derfor man ikke vil udvide Lovforslaget dertil, vil der jo fremkomme den Anomalie, at f. Ex. Smaaeiendomme i hele Frederiksberg By, Landets næststørste Kommune, — det er dog en Slags Kjøbstadeiendomme — kunne komme ind i Kreditforeningen, medens andre Smaabyers ellers ikke kunne komme ind deri. Det er nu forresten en Forandring, som jeg haaber, at den høitærede Indenrigsminister ikke vil sætte sig videre imod. Medens jeg er herved, vil jeg dog gjøre en Bemærkning til den foregaende ærede Taler. Han mente, at det, som Lovforslaget sigter til at afhjælpe, kunde afhjælpes ved de nu bestaaende Kreditforeninger. Dette kunde naturligvis ske; men jeg tror, at de nuværende Kreditforeninger meget nødig ønske Saadant, og at give enkelte Interessenter i den samme Forening særlig Begunstigelse, som de større Interessenter i samme Forening ikke have, tror jeg ikke er heldigt. Overtimod vil det være heldigere at oprette særskilte Kreditforeninger for de særlig Begunstigede, og jeg ser ikke, hvad Stæde der kunde ske ved at have to nye Foreninger, istedetfor at lade disse mindre Riendomme gaa ind i de tidligere Foreninger. Forfaavidt den ærede Taler som et Argument for sin Mening, at man skulde blive staaende ved de allerede bestaaende Kreditforeninger, nævnte, at, naar Lovforslaget gjør den Forandring, at der skal være anmeldt Interessenter til et Beløb af 500,000 Kr., saa vilde det være vanskeligt at samle saa mange, og at der vilde gaa lang Tid, inden en saadan Kreditforening kunde træde i Virksomhed, da er jeg af aldeles modsat Mening. Jeg vil bede Opmærksomheden henvendt paa de Udtryk, der bruges i § 4 Lit. a.: „at der i Foreningen er anmeldt Interessenter til et Beløb af 500,000 Kr.“ Hvad vil dette „anmeldt“ sige? Naar vi nu faae denne Lov, saa er der vist flere, som gjerne ville forsøge paa at danne en Kreditforening og faae sig en Stilling berigjennem, og Anmeldelser, som ikke medføre nogen Udgift, og ikke medføre nogen som helst Forpligtelse i sin Tid, dem kan man faae saa mange af, det skal være. Naar en Mand paatager sig at reise omkring til Husmændene og spørge: Kan Du ikke trænge til et Laan i din Riendom til næste Aar; det koster ikke Noget, Du